

PROGRESĪ>IE

Biedrība PROGRESĪVIE

Bruņinieku iela 29/21-204, Rīga, LV-1001

Reģistrācijas Nr. 40008176813

t: +371 29618236; e-pasts: ansis@progresivie.lv

LR Saeimas deputātiem

Iesniegums.

Sākoties ekonomiskajai krīzei, LR Saeima pieņēma izmaiņas likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu”, nosakot, ka periodā no 2009. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim tiek atcelti valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) griesti. Līdz ar to no nākamā gada 1. janvāra lielo algu saņēmējiem VSAOI nebūs jāveic no visiem saviem ienākumiem. Plānots, ka griesti tiks noteikti 46 600 eiro jeb aptuveni 32 600 latu apmērā no gada ienākumiem.

VSAOI griestu atcelšana ekonomiskās krīzes laikā tika pamatota ar nepieciešamību sabalansēt sociālo budžetu, palielināt tā ieņēmumus un nodrošināt sociālās sistēmas ilgtspēju. Krīzes periodā tika būtiski samazināti ienākumi daudzām sociālajām grupām, tajā skaitā tika pārtraukta pensiju indeksācija un noteikti ierobežojumi dažādu pabalstu saņemšanai.

Ir skaidrs, ka ekonomiskās krīzes sekas, īpaši sociālās problēmas, joprojām nav pārvarētas. Daudzām sabiedrības grupām ienākumi nav atgriezušies pirmskrīzes līmenī. Īpaši slikta situācija šajā ziņā ir valsts sektorā – skolotāju, medicīnas darbinieku, policistu, ugunsdzēsēju un daudzu citu profesiju atalgojums joprojām ir nesamērīgi zems. Arī pensiju indeksācija, kas ir tieši saistīta ar sociālā budžeta iespējām, nav pilnā mērā atsākta. Tāpat pensionāriem nav atjaunotas piemaksas pie pensijas par nostrādātajiem gadiem. Izvērtējot sociālo un ekonomisko situāciju valstī, šobrīd nav pamatoti atjaunot VSAOI iemaksu griestus!

Valsts kā vienu no šī brīža prioritātēm ir noteikusi nabadzības un sabiedrības sociālās nevienlīdzības samazināšanu. Ņemot vērā, ka Latvijā - atšķirībā no vairākuma ES dalībvalstu - iedzīvotāju ienākumu nodoklim nav piemērotas progresīvas likmes, VSAOI griestu atjaunošana faktiski nozīmē Latvijas darbaspēka nodokļu sistēmas padarīšanu par regresīvu, tādējādi nevienlīdzību pat palielinot. Piemēram, cilvēks, kura ikmēneša bruto darba alga ir 4000 latu, pateicoties šīm izmaiņām, ik mēnesi iegūs teju 100 latu vairāk „uz rokas”; vēl lielāks būs šī darbinieka darba devēja ieguvums. Savukārt, skolotāji, medmāsas, pārdevēji un daudzi jo daudzi citi turpinās maksāt VSAOI no visiem saviem ienākumiem un nekādus atvieglojumus neizjutīs.

Šeit jāatgādina, ka pārējās darbaspēka nodokļu likmju izmaiņas attieksies gan uz mazo, gan lielo algu saņēmējiem.

Kā viens no iemesliem, kādēļ nepieciešams noteikt VSAOI griestus, tiek minēts arguments, ka tas ļaus noteikt ierobežojumus arī pensiju un pabalstu maksimālajam apmēram. Tas ir,

maksājot lielas iemaksas sociālajā budžetā, nebūs iespēja iegūt nesamērīgi lielu pensiju vai citus pabalstus. Tomēr, neskatoties uz to, ka šobrīd VSAOI griestu nav, valsts jau ir noteikusi dažādus ierobežojumus vairākiem pabalstiem. Līdz ar to var secināt, ka nav obligāti jānosaka VSAOI iemaksu griesti, lai ierobežotu izmaksu apmēru no sociālā budžeta.

Ilgtermiņīgas un veiksmīgas valsts nodokļu politikas, kā arī sociālās sistēmas vienam no stūrakmeņiem jābūt solidaritātes principam. Tas nozīmē, ka no samaksājamiem nodokļiem tiek nodrošinātas sabiedrības kopējās vajadzības, kā arī uzturētas un atbalstītas dažādas sabiedrības sociālās grupas. Ikvienas civilizētas sabiedrības pienākums ir sniegt atbalstu jaunajām ģimenēm, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, bērniem, pensijas vecuma ļaudīm un citiem, kuriem īslaicīgi vai ilgstoši nav iespējas nodrošināt sev cilvēka cienīgu dzīvi. Tādēļ, veidojot valsts nodokļu politiku, nedrīkst to būvēt pēc principa – cik lielas iemaksas esi veicis budžetā, tik saņemsi no valsts atpakaļ. Šādi sabiedrība nespēs funkcionēt. Tas apliecina, ka arguments „jānosaka VSAOI griesti, lai varētu noteikt maksimālo izmaksu griestus,” neiztur kritiku.

Biedrība PROGRESĪVIE aicina Jūsu pārstāvēto Saeimas frakciju rosināt un atbalstīt izmaiņas likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu” (43. pants), kas noteiktu VSAOI griestu atcelšanas pagarināšanu vēl vismaz līdz 2017. gada 31. decembrim vai laikam, kad valsts patiešām būs pārvarējusi ekonomisko krīzi un novērsusi tās negatīvās sociālās sekas.

Lūdzam sniegt atbildi, vai rosināsiet šādas izmaiņas. Ja nerosināsiet un neatbalstīsiet šādas izmaiņas, lūdzam sniegt skaidrojumu, vai, Jūsaprāt, VSAOI griestu noteikšana nepadarīs Latvijas nodokļu sistēmu regresīvu un vai šāda privilīģēta statusa noteikšana apmēram 1% darba ņēmēju neveicinās nevienlīdzību sabiedrībā!

Biedrības PROGRESĪVIE priekšsēdētājs

A. Dobelis

31.10.2013.